

LA CAMPANA CATALANA

Mestre campaner: J. ROCA Y ROCA
Mestre ninotaire: APELES MESTRES

Donarà un toeh cada divendres, y extraordinariament sempre que convingui

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 26, BOTIGA — BARCELONA
La correspondencia administrativa á n'ea BIELET CANTIJOCH

Aquest número val 10 centims per tot Espanya
Després d'un més de sa publicació, 20 centims

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
ALS NÚMEROS ORDINARIS

Barcelona	1'50 trimestres			
Espanya	2'00 id.	4'00 mitj any	8'00 un any	
Extranger	5'00 id.	10'00 id.	20'00 id.	

LA REFORMA-TRIBUT DE JUSTICIA

Pera l'Abadal y en Bastardas, representants de la dreta y l'esquerra solidaria, que la varen madurar, y pera 'ls fills del poble que la realitzarán ab bras d'acer y picot de ferro, tota la gloria!

(Dib. de JUNCEDA.)

—Me parece que aunque lo vuelvan á afechir ya no tornará á ser lo que era.

(Dib. d'APA.)

una campanya radical en sentit contrari Aixó es inevitable.

No és ab el verí de l'intransigència y de l'intolerancia que deu regarse el camp de la Solidaritat Catalana.

Criticar als republicans que adoptaren el vot de sentiment perquè després de la votació van anar al despaig de l'Arcaide á desagraviarlo, no ho trobo just ni fundat.

El vot se concretava á un acte determinat de l'arcalde, y no á la seva gestió total, ni molt menos á la seva simpática persona.

Després de tot, el Sr. Sanllehy és potser l'únic arcalde R. O. acceptable... sempre que prefereixi ser com es un bon barceloní á servir d'esqué d'en Maura pera cassar monárquichs.

Gran importancia ha tingut el meeting republicá de Sevilla, contrari á un dels extrems del Projecte d'Administració local, el que 's refereix á la representació corporativa.

Y, tant com el meeting sevillá, dos fets prácticichs han deixat entreveure d'una manera clara 'ls resultats que produhiria la desdixada invenció d'en Maura:

L'Económica Barcelonesa de Amichs dels País ha aprovat una proposició favorable á la representació corporativa, però ha hagut de ferho d'esquitllentas, per sorpresa, sense que figurés en l'ordre del dia pera que pogués ser degudament discutida. Res: una habilitat, però molt trista y deplorable.

Y, al constituirse la Junta Nacional de Reformas Socials, s'han comés tals abusos per part d'algunes corporacions que hi han intervingut, que bé pot assegurar-se desde ara: l'acció corporativa será essencialment oligárquica, y aquí ahont de tot se 'n fa política personal y menuda, embrutará l'obra sanejadora del sufragi universal

En Bastardas, en la sessió del dijous passat, va explicar molt bé 'ls motius que l'induhiren á no assistir á l'inauguració de las obras de reforma.

«No és per falta d'amor á la ciutat, sinó al revés, perquè las actituts enérgicas també son filles del carinyo que se sent per Barcelona, á la qual no vull veure desairada.»

En aquest punt de vista hi está conforme tot el partit republicá de Barcelona.

Algun periódich regionalista no deu haver meditat prou bé 'ls seus atachs al Sr. Bastardas y altres dignes companys republicans solidaris del Ajuntament.

Els grans, desinteressats y meritissims serveys prestats á Barcelona pel Sr. Bastardas són per tothom reconeguts y agrahits; aixís com també fora injust desco-neixre la poderosa empenta que 'l nucli republicá solidari de l'Ajuntament va donar á la causa de la Solidaritat al separarse de certs elements que dificultavan l'acció de la Corporació municipal en el bon camí que ha aplaudit y celebrat Barcelona entera.

Els que semblan estar anyoradissos de passadas discordias deuen respectar las actituts dignas y honradas y fins els escúpols honestos dels republicans que, com el Sr. Bastardas y els seus companys, no han fet ni farán may abdicació de las sevas conviccions ni rombran per res del món els lligams que 'ls uneixen ab una part, indubtablement la més considerable, del poble barceloní.

Vels hi aquí uns datos edificants adu-hits pel Sr. Layret en sa conferencia de l'Ateneu Barcelonés:

«Segons las darreras estadísticas, el 44 per 100 de la població, descontentne 'ls menors de set anys, és analfabeta. Del 56 per 100 de ciutadans que saben llegir y escriure, n'hi ha una meitat ab una educació tan deficient que tot just pot conceptuarse com á tal.

Hi ha á Barcelona 94 escolas públicas y 446 escolas privadas que reuneixen escassas condicions pedagógicas, estant instaladas la majoria d'ellas en locals inadequats, y en las quals un sol professor té que ensenyar á uns 200 alumnes de distintes classes y condicions. 28.000 noys á Barcelona deixan d'assistir á l'escola.»

Y davant d'unas xifras tan vergonyosas hi ha encara qui s'atreveix á atacar el pressupost de cultura!

Pocas vegadas el Consistori s'haurá vist tan vibrant com en el dia d'aquella sessió del vot de censura.

Tots els regidors s'interessaren, aquell dia: els uns á favor de l'arcalde, els altres en contra; però tots élls sentian bategar el seu cor de barceloní.

Sortosament, perquè és una sort pera Barcelona, la gran ciutat está commoguda per la política. El dia que del consistori desapareguin aquests espectacles, que esperits massa rigits califcan durament, Barcelona haurá ben mort.

Nosaltres voldriam que sempre, cada sessió, hi haguessin escenas com la que ens ocupa. L'ànima popular s'hi presenta en ellas ab tota sa integritat, ben núia.

Tal com té de ser.

En Salvatella, en sa conferencia del Centre Nacionalista Republicá, digué, entre otras cosas, totas ellas molt ben pensadas:

«Per la meva significació política, pel partit de que formo part, sembla que jo hauria de sentir inclinació pels actes que s'anomenan laics. Donchs bé: jo us confesso que moltes vegadas no hi he assistit y me n'he allunyat. Y és que he sentit repugnancia per la manera com s'entenia y practicava l'idea del laicisme. No: no son laics els actes que tenen per fi ofendre las creencias d'altre, ni és escola laica aquella hont se fa propaganda d'odi antireligiós.

«No es així com se fa lliure al poble. No está l problema en enderrocar iglesias. No s'evita l'influencia nociva de certs elements exterminant als freres, ni s'combat á l'Iglesia ab discursos polítichs contra 'ls seus sacerdots. Jo crech que principalment és aquest un problema privat: la familia és el lloch adequat pera preparar las concien-cias.

«Jo, com á polítich, no puch voler la destrucció de cap religió. Sols he de voler que dintre l'Estat pugui cadascú tenir lliurement las creencias que li dicti la seva conciencia, ab la seguretat de que li serán respectadas.»

Una gran ovació va saludar aquestas declaracions, fillas d'un seny claríssim, que té al seu servey una paraula hermosa per la seva precisió.

Y com creyém que ellas poden contribuir molt á la bona tasca de helvecisar á Catalunya, es per aixó que las repro-duhim.

CARTA DE LA LLUNA
AL MESTRE CAMPANER

Senyor: el públich rum-rum ha dut fins á mi la nova de que 'l pobre Sol se troba fet un llum... que no fa llum, y he sapigut cosas tristas que 'm fan escriuixir encara!... que surt per Guadala-jara, que 's pon entre 'ls lerrouxistas, que fa prédicas per tot, que desbarra en el Senat, que entre 'ls castellans fa 'l gat y ab els catalans, el bot.

¡En vista de tant desvari, jo he fet el meu determini: com no vull que m'ilumini un Sol tan estrafalari, me'n vaig, sense més tardansa, per l'espay á doná 'l vol en busca d'un altre Sol que m'inspiri més confiansa.

Y ho faig més per egoisme que per punt, la vritat, neta; que un Sol que pert la *avaveta*, prou designa un cataclisme!

Com no ha de causar-me esglay que ara, lo mateix que 'ls mons, vulgui fer revolucions un Sol que no n'ha fet may? Aixó, vaja, és mal pressagi; y, com que 'l que fuig may erra, fujo. Digui als de la Terra que 'm perdonin que me 'n vagi deixantlos aixís tot d'una; creguí que ma pena es gran quan penso que 's quedarán sense Sol y sense lluna: pro nosaltres som porugas, y jo, que soch delicada, ¿cóm viuria iluminada

d'un Sol que fa... pampallugas? No: més val aná á captá á que 'm toqui may més... ¡així!... ¡que illumini als d'en Lerroux que bona falta els hi fa!

Perdonin, donchs, la fugida del ex-satélit fidel, que en qualsevol part del cel els será sempre agrahida.

DIANA-FEBEA-SELENE-ASTARTHÉ

(a) LA LLUNA

Traductor: PAU NYAP.

En el número próxim publicarem una CARTA DES-CLOSA del Mestre Campaner J. Roca y Roca, al seu antich editor D. Antoni López.

TOCH DE MORTS

GUASTAVINO

Ha mort als Estats Units en Rafel Guastavino. Las personas que van veure el naixement del nostre Ensanxe, recordarán al jove que no essent més que Mestre d'Obras, per la novetat y bon gust de sas construccions, deixava enrera á la major part dels arquitectes d'aquell temps.

Home de grans aspiracions, á l'any 1880 se n'aná á América ab la familia, ahont prompte va crearse un nom respectable per algunas notables obras que va fer.

Entre aquestas, citarém un sistema de arcadas, en gran ús avuy á l'América del Nort, y 'l grandióss edifici Biblioteca pública de Boston, en el qual va construir una immensa volta, la més gran en diámetro que 's coneix.

Els diaris americans publican llargas necrologias omplintlo d'elogis.

EDMOND D'AMICIS

El gran viatger y gran narrador de viatges italiá, ha mort.

La seva fama era universal, y quasi no hi ha ningú mitjanament ilustrat que no hagués conegut alguna de las sevas obras.

Havia nascut á Oreglia l'any 46 del passat sigle. Fins á l'entrada dels italians á Roma va ser militar. Després va dedicarse á las Bellas Arts, consagrantse especialment y ab una galanura incomparable á fer las descripcions dels seus viatges per Holanda, Fransa, Russia, Espanya, el Marroch, etcétera, etc. En aquestas narracions hi captiva

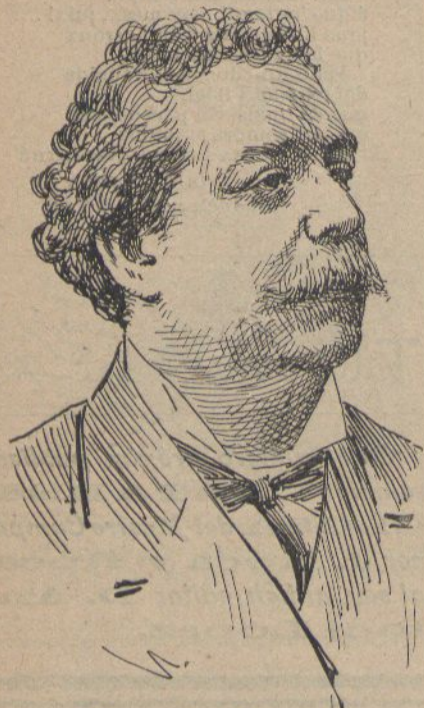

—Sembha que t'has engreixat, Conxita?

—¡Ay, sí! Ab aquella miradeta que li vaig arreplegar en tornant de veure l'esquadra, m'ha entrat una gana!...

(Dib. de Ton.)

ELS QUE SE 'N VAN

Edmond d'Amicis

(Dib. de R. MIRÓ.)

desseguida la fina observació dels fets, el colorit de la descripció, la vivesa del seu ingeni i la seva inspiració brillantíssima. Darrerament havia fet un viatge a Amèrica, escrivint-ne un llibre molt original. Els seus principals llibres son: *Bocets de la Vida Militar, Recorts de París y Londres, El Marroch, Espanya, Holanda, Constantinopla, Els Amicis, Páginas soltas, y A las portas d'Italia.* De *Coore* (Cor), la seva darrera obra, ple-

na de rasgos d'ingeni, se n'han tirat quaranta edicions.

Ara feya temps que l'ilustre escriptor malaltejava y s'havia retirat a la seva villa de Bardighera, ahont ha mort.

Italia ha perdut un dels seus més grans homes y una de las sevas famas mundials.

E. P. D.

ELS SOMETENTS DE CATALUNYA

El separatisme a Catalunya, seriament parlant, no ha existit may. Quan una idea nociva es patrimoni exclusiu de quatre guillats y somia-truitas inofensius, pot ben dirse que no existeix. Per aixó s'pot assegurar que 'l separatisme dels catalans es un mito. Com ho es també l'anexionisme, cregut de bona fé y mansament predicat per altres quatre gats.

Mes els rotativeros de Madrid, y altres certs periódichs que ni a rotativos arriban, a falta de l'existència d'un separatisme verdader y ab arrels a la massa popular, l'han inventat.

Y, un cop inventat gracias a la seva poderosa imaginació, han anat infantlo, infantlo, fins a ferne un papu pahorós.

Y han acabat per créuresho ells meteixos y per ferho creure a molta gent.

Y per tot arreu y en cada cosa de Catalunya veuen potent ó innegable la manifestació solapada é iraconda del seu separatisme.

Que l'Ajuntament de Barcelona se troba ab que a la ciutat hi ha molts noms de carrers repetits, y els bateja de cap y

de nou ab novas nominacions commemoradoras d'homes, fets y llochs de la terra, ben gloriosos?

— ¡Separatisme!

Que un Ajuntament imprimeix en la llengua popular el cartell de la seva festa major y l'escampa a manera de convit per tot Espanya, donant una proba de cortesia y germanor?

— ¡Separatisme!!

Que una Casa de la Vila té dúas fatxadas, y el Consistori de la localitat acorda, en días de festa, issar al balcó de la principal la bandera d'Espanya y al de l'altra la de Catalunya, dels mateixos colors, del mateix origen?

— ¡¡¡ Separatisme!!!

Que...

— Separatisme!!!...

Que...

— ¡ Separatisme! ¡ Separatisme!...

Y per tot arreu fan sortir aquest papu que ha vingut a substituir a la *mano oculta del inglés* y al jesuitisme.

D'un quant temps ensá las han empresas contra 'ls sometents armats de Catalunya, de gloriosa y espanyolíssima historia.

¿«Pau, Pau y sempre Pau?»

— ¡ Separatisme!

Els sometents de Catalunya, que foren els que més bregaren pera salvar l'Espanya de Ferrán VII de l'invasió napoleónica, que anava a destruirla per sempre més en sa unitat: els sometents de Catalunya que foren els verdaders pacificadors del país després de las guerras civils encesas per la carlinada; els sometents de Catalunya, que en número de 45,000 homes varen aplegarse a Montserrat quan vingué l'actual monarca sense donar lloch al més mínim incident, donant un exemple de disciplina may vist; els sometents de Catalunya, abolits per Felip V y molts més vegadas, però reorganissats sempre que l'integritat de la patria ha estat en perill; els some-

tents de Catalunya, la més democrática de las institucions armadas, ahont mil voltas el masover es el cabo, el superior del propietari rural, senyor seu; el sometent de Catalunya, la més secular y viva y digna de las nostras formas de policia, seguretat y defensa... es... — ¡sí, senyors! — es separatista!

¿Qué s'ha de fer en defensa dels sometents de Catalunya?

Res.

Els volen disoldre una vegada més? Que ho fassin: en el pecat portarán la penitencia.

Si, desgraciadament, un día vingúes l'hora de jugarse l'Espanya decadent als daus, com els juheus varen jugarse la túnica del Jesús crucificat, els sometents de Catalunya, els separatistas sometents de la separatista Catalunya, serian els primers en redressarse y cridar:

— ¡Alto 'l joch!

Y, a bonas ó a malas, com tantas altrás vegadas, ells mantindrian l'unitat, la llibertat y la dignitat d'aquesta Espanya ahont el patriotisme sembla exclusiu patrimoni dels que a cada punt saben cridar:

— ¡ Separatisme! ¡ Separatista!

GARIBALDI.

Empalme, 15 Mars.

Tothom sab las malas condicions del pseudo-restaurant que la Companyia del tren M. Z. A. té en aquesta estació; deficiencia molt més de dordre si 's té en compte que tots els trens, a excepció dels expressos y els dits lleugers, han de fer aquesta estació paradas llargas, a voltas de tres quarts y fins d'una hora.

A l'estiu no s'hi cab, y el sol és causa de molts insolacions y suadas. A l'hivern és petit igualment y tot se 'n va en pulmonias.

Fins ara aixó se subsanava deixant sortir als passatgers del clos de l'estació y anar a can Llach, ahont al menos s'hi estava cómodo y arracerat de sols y vents.

Ara aixó no pot ser, donchs pera sortir del clos de l'estació us demanan el bitllet y ja no us el tornan y perden el tren.

Lo qual és una ignominia en perjudici dels viatgers y benefici exclusiu de l'irrisori restaurant de l'Estació.

No tenim res que dir en que 's vulgui afavorir a n'aquest; però en tal cas podem y tenim dret a exigir que se 'l posi en condicions degudas.

¡Fixishi, Sr. Maristany!

Tarragona, 16 Mars.

El Capítol de la nostra Seu, tal vegada en vista del bon efecte de la Pastoral del bisbe de Barcelona, també n'ha volgut fer una.

Si és cert lo que diuen els periódichs, ha acordat per dos vots de majoria la prohibició de llegir y cantar el llatí usant la fonética catalana.

Se diu que l'acort va ser prè a instancias dels canonges castellans.

De manera que quan diguin alló de *Regina Angelorum* (sense tenir en compte que en l'ange francés, *angelo* i'aliá y *angel* catalá sempre 's dona la mateixa pronuncia a la g), ho sentirém desde ara ab una pura pronuncia castellana que n'hi haurá pera llogarhi cadiras.

Els nostres enemichs diuen que, en temps de la revolució, un ajuntament, per un vot de majoria, determiná que no hi havia Deu...

Nosaltres dirém que per dos vots de majoria el Capítol Catedral de Tarragona— a falta de feina mellor—determiná de quina manera pronunciavan el llatí en temps dels Scipions y Pons Pilat a unas quantas mitjas dotzenas de sigles de distancia.

¡Animarse, senyors, animarse!

Breda, 15 Mars.

Quedan convidats el día de Pasqua a venir a sentir el coro de la Societat coral «Antigua Bredense»; però si 's decideixen, com que aixó serà de nit, vinguin provehits de fanals, donchs el nostre Ajuntament continúa tenintnos a las foscas, ab grans queixas de part del vehinat y més grans caigudas dels forasters, que resulta que venen pera comprar ollas y, per poch que vagin de nit, corren el perill de trencarse la seva, com li succehí días enrera a un foraster que caigué abaquells arbres rodejats d'espinas de la plassa de la Constitució.

¡Si al menos de las queixas se 'n tragués alguna cosa!

¿Ho sent, Sr. Batlle?

POST FÆSTUM, PÆSTUM

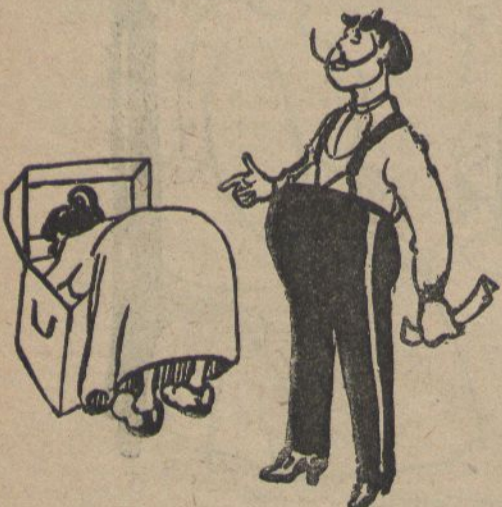
¡Ay, gracias a Deu que ja no sento olor de perfumeria barata!

ENTRE MONARQUICHS.—Els grans gustos produheixen las grans postracions.

TORNANT DE LA FUNCIO DE GALA.—¡Y quina llástima que ara t'has de despullar!

DESANT L'UNIFORME.—No hi planyis la naftalina, que diu que pel Maig l'hem de tornar a treure.

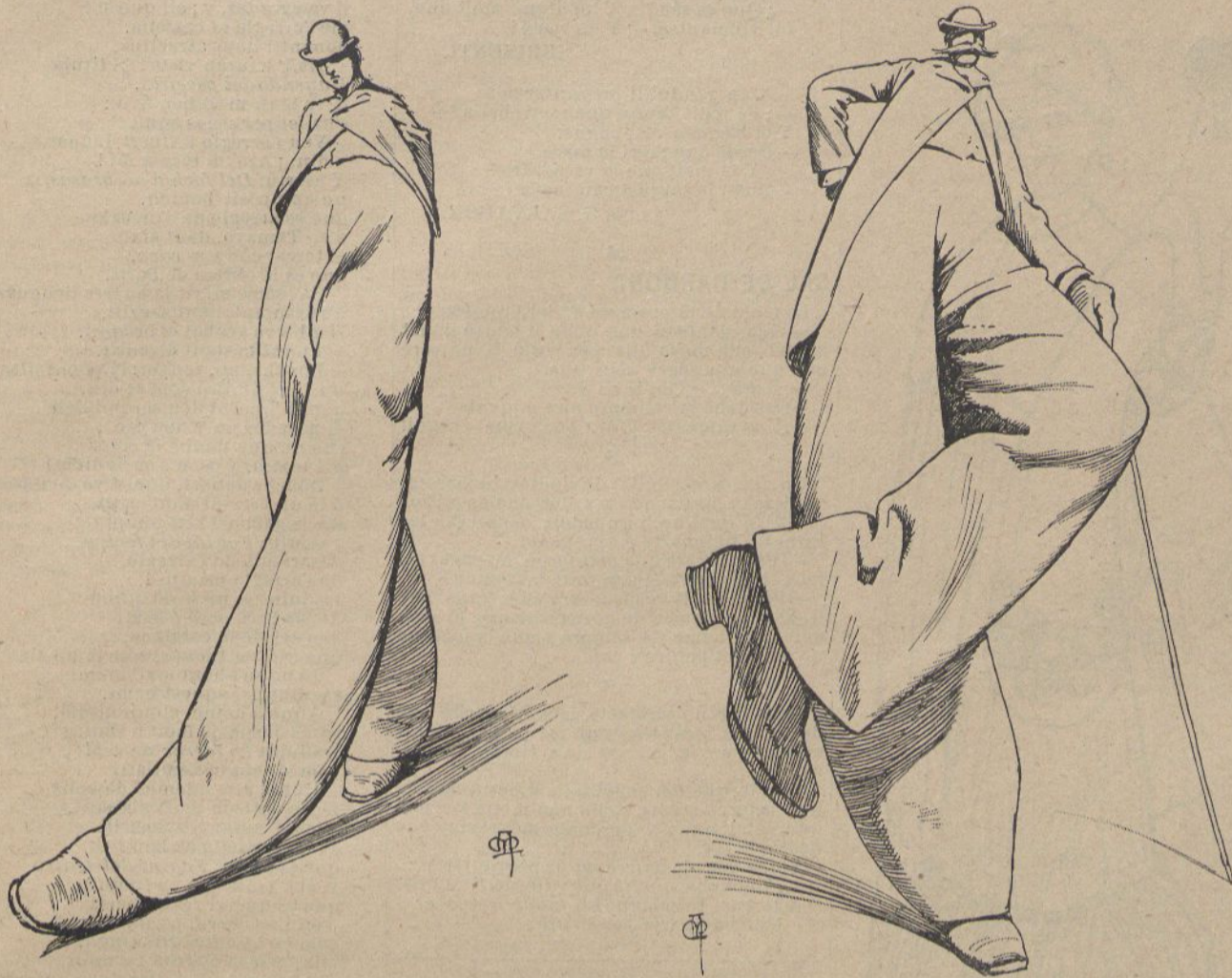
UNA ENTUUSIASTA.—¡Ay, filla! ¡Que m'va agradar quan feya aixis ab la má y ab la fesomia de la cara!

Per cinch pessetas, ja s'hi va fer tot lo que podia fershi!

(Dib. de NANCH.)

LA NATURALESA CARICATURISTA

Retratos fets ab miralls de bola

(Dib. d'APRLES MESTRES.)

lent y que és metge d'un llogaret,—que 's presenta al davant de la noya deshonrada, 'l nuvi antich pera demanarli protecció pera la seva muller, que està a punt d'esser mare. Figureuvos el valor dramàtic d'aquesta escena. El metge sab el secret; però, donant probas de possehir una ànima nobilíssima, respecta a l'esposa, la perdona; respecta al pare, que fou el criminal seductor de la seva muller, y salva a l'ignocenta criatura fill d'aquell.

En l'interpretació de aquest drama s'hi lluhiren de debó la Baldanello y la Borisi y el nou galan de la Companyia Giovanni Pezzinga, a qui ja no li bellugan tant els ulls y 'ls nervis com el dia del seu debut.

N. N. N.

MÚSICA

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA.

III Concert de la serie inaugural. — Primera part: *Glosa* Maragall-Pedrell. Lo meix que la primera audició.

Segona part: recital d'orga de l'Alfred Sittard. Espléndit. Y més espléndit encara que 'l programa anunciat, la *Prière à Notre Dame* de la *Suite Gothique*, de Boëllmann, que va donarnos de més a més.

¡Es un trumfo l'organista de la catedral de Dresde! Desgraciadament se 'ns en anirà y tornarem a quedar condemnats a Daniel perpétuo.

Tercera part: el *Magnificat*, de Joan Sebastiá Bach. ¡Hi ha molt que dir! Sobre tot referent als y a las solistas y a un cert acompanyament de flautas de l'aria *Esurientes*...

En conjunt: una nit molt agradable.

El teatre espléndit.

IV Concert. — El concert pera orga y orquesta de Haendel, que componia la primera part, forsa bé.

El Recital d'orga d'Alfred Sittard un éxit pera 'l mestre de la catedral de Dresde, com tots els recitals anteriors. Fou l'home de la nit.

El *Magnificat*, de Bach, millor que en el tercer concert.

R. DE S.

LICEU — Apagat aquell burgit del concert de gala ahont la gent, en lloch d'anarhi a sentir y escoltar, sols va anarhi pera mirarse las donas y pera tafanejar, va venir quell incomparable concert ab *Les Béatitudes*, de César Franck, ó sigui *Las Benaventuranzas*; sentidas y escritas pel difunt organista de Santa Clotilde de París, quin gran mestre fou: el fundador d'una escola tota ella ingenuitat, tota sentiment: escriure tal com se sent aintre del cor, sense afegirhi cap mentida.

Deuhen saber que aquesta obra és la millor del mestre Franck. Solistas, coros, orquesta y mestre mereixen un aplauso.

TROMPA INTRÉPIDA.

TEATRES

PRINCIPAL. — Dugas estrenas s'hi han donat: la primera, una visió en sis quadros, lletra de Victor Brossa, música de Salvador Bartrolí, titulada *La Ull*; y la segona, un drama en tres actes, anomenat *Cadena d'or*, original del reputat escriptor Riera y Bertran.

La Ull és una producció ingènua, ben escriteta y d'assumpte simpàtic, puig se tracta d'una bona mare que recorda las estacions de la seva vida a mida que 'l seu fill las passa.

El Sr. Bartrolí hi ha posat alguns números musicals escrits ab sinceritat y ab molta trassa.

Cadena d'or és una producció de color melodramàtic, molt sentimental, y construïda a la manera de las primeras obras del Teatre Catalá, que són barreja del teatre clàssich castellá y del vell melodrama francès.

L'assumpto d'aquesta obra consisteix en la presentació d'un galan xicot, que s'estima molt a una menestrala de Barcelona. La mare del galan, que és una marquesa que viu al camp, però dintre d'un jardí curullat de flors, no vol que 'l seu fill se casí ab la menestraleta honrada. El fill, tossut y enamorat, s'hi vol casar. La menestraleta diu que s'estima molt al fill de la marquesa, y també se l'estima molt una noya de la aristocràcia; y, al sapiguerho, la menestrala fa 'l sacrifici de tirarse a un barranch, s'estavella 'l cap, y quan surt a l'escena ab el cap badat alashoras la marquesa diu al seu fill que 's casi ab la menestrala: *stardi piulasti!* Aquesta sortida engresca al fill, que agraht dona un petó a la galta dreta de la mare y besa després la mà esquerra de la noya, que agonitza. Aixó va acompanyat de molta tramoya, perquè hi ha un pare que no diu que és pare fins que 'l fill seu li diu que és un poca vergonya, y un administrador de fincas senyorials, mitj capellá y mitj administrador, que tira la gorra al foch cada dos per tres perquè sab y 's calla 'l misteri que fa enrabiar a la marquesa, a la noya rica, a la noya pobre y a l'enamorat fill de la marquesa.

El Sr. Riera y Bertran ha conjuminat tot

aixó d'una manera que interessa, però que fa sortir arrugas a la cara de Talia.

L'interpretació d'aquestas dugas estrenas fou discreta, y 'ls seus autors molt aplaudits.

ELDORADO. — *La Moglie del Dottore*, drama en tres actes escrit per Silvio Zambaldi, és una d'aquellas obras que valen la pena d'esser escoltadas, y té un segon y un tercer actes molt interessants y molt sentits.

Fora d'alguna que altra escena, talladas ab patró melodramàtic, del segon acte, la obra és digna d'esser de cap a peus lloada per la naturalitat del seu desenrotlló y per l'elevada idea que feconda 'l seu argument.

Se tracta d'una noya que ha estimat moltíssim, y el seu nuvi li ha sortit un vulgar lladregot d'honras: després de deshonrarla l'ha impossibilitada pera esser altra volta mare. Ve un dia, — quan la xicota deshonrada ja está casada ab un home de ta-

EL TERRORISME A BARCELONA

El lloch y efectes de l'explosió del diumenge al mercat de la Boqueria.

(Fot. de SÁNCHEZ MANZANO.)

ENTRE LICEÍSTAS

—Ja ho veu, Santiagueto á las duas horas de ser ell fora, una altra bomba.
—Y jo que me n'alegro, perquè aixó demostra que fins els terroristas se l'estiman y s'esperan un xich.

(Dib. de SMITH.)

LLIBRES

GITANOS BLANCS, per R. F. Puig. — Una novela d'un autor nou. Y, potser més que una novela, un tros de monografia viscuda, y per tant ben sentida, contreta á pintar els abusos y amarguras d'una explotació. L'obra, escrita ab facilitat y desembrás, en catalá corrent, logra interessar. Algun quadro de costums de ciutat está descrit ab bon esperit d'observació, soltura de tochs y agrados humorisme. Resumint, direm que l'autor entra ab pas segur en el camp de las lletres catalanas.

ELS SABIS DE VILATRISTA. Obra en tres actes, de Santiago Rusiñol y G. Martínez Sierra, estrenada á Romea el 18 d'Octubre de l'any passat. — Forma un volum elegant y primorós. Preu, una pesseta.

ESTAMPA Y PLOMA. — Méhode de lectura catalana en imprés y manuscrit, compost per En Salvador Gents, mestre superior. — Es un tractadet molt ben entés, que acredita la maestría del séu autor.

RATA SABIA.

ENTRE TOCH Y TOCH

EL SASTRE DE FARINELLI

El célebre cantant italiá Carlos Broschi Farinelli, tenor de cámara dels primers Borbons d'Espanya (Felip V, Lluís I y Ferrán VI), en quina cort gosava d'un gran valiment, va encomanar á un sastre molt afamat—no plé de fam, sinó plé de fama—la confecció d'un trajo que fos espatarrant.

Al rébrel y després de marvellarsen, va demanar el compte al mestre sastre; y aquest, ab la veu un xich alterada per la emoció, li va dir:

—Senyor, no l'he portat ni penso portarlo; mes, en cambi, penso demanarvos una gracia. No ignoro pas que la satisfacció del desitj que m'anima és un bé reservat exclusivament als monarcas; sé que no s'ha fet la mel pera la boca del ruch, però, ja que he tingut l'alt honor de treballar pera un artista que és l'admiració de tot el món, no ansio altra recompensa que l'goig de sentirli cantar un aria.

En vá, Farinelli s'esforsava en que el sastre admetés els diners: s'hi va resistir ab un heroisme may vist tractantse de sastres y de comptes; y el tenor, engrescat ab lo singular de l'aventura, donchs tal volta veyá que donava més importancia á n'els seus mérits el sastre que l'rey mateix, va posarse á entonar una preciosa cavatina, desplegant en sa execució tota la superioritat del seu talent, esforsantse en revestir el cant de tota la expressió, de tota l'energia, de tota la seducció y tota la magia de la seva art, que fins diu que las feras pacíficas.

El sastre l'escoltava encisat, ubriach de goig. Quan se disposava á entornarsen, no encertant á expressar el seu agrahiment, Farinelli va deturar-lo:

—Un moment, — va dirli. — Ja que he accedit gustós á n'els vostres desitjos, just és que vós accediu á n'els meus á la vegada.

Y, venent la resistencia del mestre sastre, va obligarlo á acceptar el doble del valor del seu trajo magnífich, que era una vera obra d'art en materia sastreril.

RICARD DE SUREDA.

EPIGRAMAS

Molt poca cosa t demano per casarme ab tu: ¿sabs qué?
Sols vull que cunyis tan bé com bé tocas el piano.

M. RIGAL.

Veyentli un nen de la má vaig dirli á donya Mercé:
—¿Que es séu?... Y'm digué molt fina tot vinclantse:—Y de vosté!
SURISENTI.

A un gandul li preguntaren:
—¿Fa molt temps que no treballa?—
Y el bagarro respongué:
—Desde que morí la mare.
—¿Y fa molt que la va perdre?
—Quan jo tot just caminava.

LLUÍS G. SALVADOR.

SAL DE CARDONA

La mare de la promesa á n'el promés:
—Vaja, confessi que quan li hauré donat la má de la meva filla, per vosté ja no seré més que una sogra aborrible.
—Y ara!... ¿Quí li ha dit?
—¿De debó m'estimaré una miqueta?
—¿Una miqueta? ¡Tant poch com vulguil!

Un gomós acribillat de deutes, ha heretat en l'espay de sis mesos á dos oncles milionaris, lo qual no li impedeix conservar las sevas traicions de mal pagador.
—¿Per qué, ara que pots ferho, no pagas als teus «creedors»?—li pregunta un amich.
—Perque — li respon—ara més que may tinch empenyo en demostralshi que jo soch el mateix home de sempre y que la fortuna no m'ha fet perdre'l cap.

Solia dir un subjecte, més hipocrita que devot, que la religió es un fre pera contenir al home en la carrera dels vicis y las passions.

Un día, que fou convidat á dinar á casa de uns seus coneguts, agafá una mona tan monumental, que no tingueren més remey que ficarlo al lilt.

Y una vegada asserenat, li preguntaren:
—¿Y donchs, del fré que va ferne, Sr. Lluís?
A lo qual respongué ab molta frescura:
—Me l'havia tret per beure.

CRÓNICA RIMADA

No recordo ja ab quin títol, perque deu fé un sigle y mitj, va estrenarse una obra ab éxit a Fransa, al mateix París.
Era una pessa en un acte, graciosa, y de corte fi, inspirada en un proverbi

y desarrollada ab chic.

Per lo vist á n' en Tamayo li va agradar, y ¡ell que sí! me l'arregla al castellá, donantli nous atractius.

¡Ja l'haurán vista! 'S titula *Huyendo del perejil...* Y va tenir molt bon éxit: s'ha fet per sopas aquí.

Veü l'arreglo l'Albert Llanas y diu: ¡Ara 'm toca á mi! Y escriu: *Del foch á las brasas*, un apropósit bonich, que es arreglo de l'arreglo d'en Tamayo, dant aixís el tercer còp á la *vaca*, que es la obreta de París.

Haventse escrit ja en tres llenguas un assumpto tant senzill, semblava acabat el broquil, y l'punt bastant discutit.

Donchs, no, senyor: fá pochos días un... no 'ls diré com se diu, que si 'l pecat deu ser públich el pecador no 's deu dir... (Es un que també fá cosas pel teatro, y prou que 'ls dich.)

Donchs aquest, que, ó ve de l'hort ó té un cervell molt petit, me l'agafa pel seu compte y escriu: *Fugint del foch y...* desarreglo de l'arreglo, de l'arreglo primitiu, traduintla, no sé de quina de las tres, però per mí deu ser de la catalana, que es d'en Llanas, com ja he dit.

Jo no sé ahont arribarem seguint per aquest camí.

Aquest home, el millor día, se 'ns despenja molt tranquil traduint *Lo ferrer de tall* com si estigués en llatí.

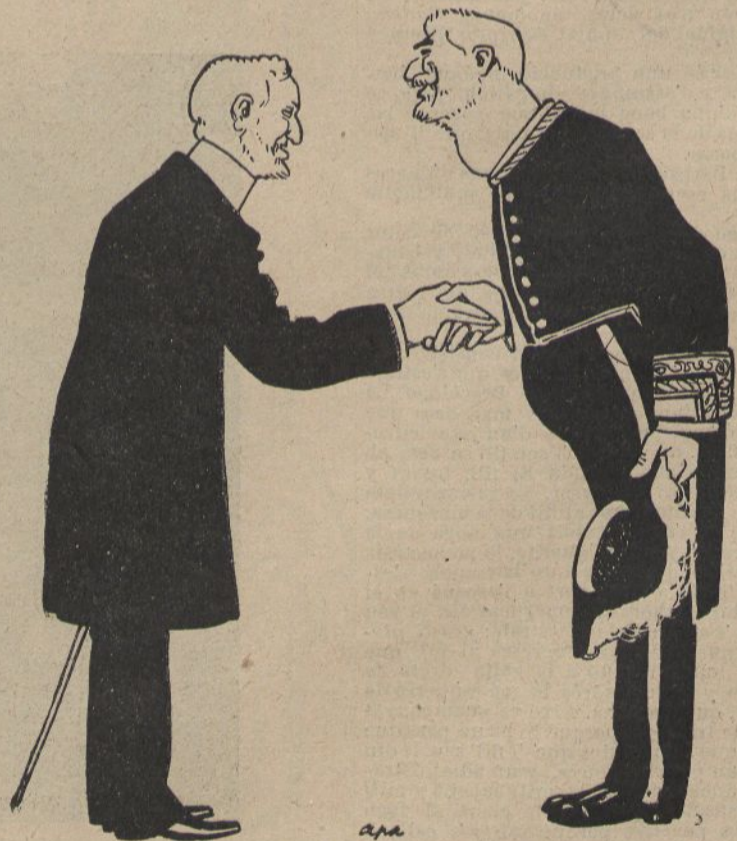
L'obra ara, ademés de vella, té un diálech molt aigualit, y jo á l'autor li aconsello (y li aconsello ab bon fi), que escrigui: *Fugint del teatro*, y, si s'empenya en traduir, que tradueixi reals decrets d'en La Cierva, perquè aixís, com no 'ls entendrú ningú, tampoch se podrán cumplir.

EDUARD AULÉS.

Una frase d'un partidari acérrim del manteniment á tota costa del bloch solidari:

—Cal que 'ls diputats y senadors de Catalunya treballin sense descans fins á conseguir de moment la plena realisació del programa del Tivoli. Cal que treballin ab la dreta y ab l'esquerra, y 'l poble 'ls aplaudirá ab l'esquerra y ab la dreta.

LA DESPEDIDA D'EN MAURA

—Créguim, D. Domingo: si vol anar depressa, ningú com el meu ministre d'Hisenda pera tirar casas á terra!

(Dib. d'APA.)

¿Marqués del Pla de la Boqueria?
No, Sr. Magriñá. Aquesta sortida té tot el deix de la ciutat de l'Hostia, y, francament, no l'havia de pronunciar en el Saló del Consistori.
Si 'l Sr. Sanllehy mereix, com crech jo, un títol nobiliari, aquest no pot ser altre que 'l següent: ó bé marqués de la *Reforma*, ó encara millor, baró de las *Bonas formas*.

El pianista Paderewsky, després de donar un concert á Nova York, se vegé assaltat per més de cent fillas d'Eva, electrisadas, las quals, se 'l prenian de má en má, el petonejavan y l'abrassavan, deixantlo masegat y presa d'una crisis nerviosa que l'obligá á guardar llit.
Las autoritats han hagut d'adoptar disposicions pera evitar en lo successiu els resultats d'aquests desbordaments d'entusiasme femení. La millor precaució fora que 'l celebrat pianista dongués els seus concerts ficat dintre d'una gabia de ferro.
Aixís y tot, ¡qui sab si las leonas yankees trencarian els barrots pera menjar-sel á festas!

No 'ns podem queixar d'Espanya en el Marroch. Després de havernos apoderat de *Mar Chica*, ara hem ocupat el *Cabo de Agua*.
Tot anirà bé si, dedicantnos al rengló de las humitats, no acabém per sortir del negoci *ab l'aigua al coll*.

Diumenge una altra. Un terratrémol, un guspireig instantani, una gran fumera, un ay, crits y sanch, sanch altra vegada.

—Qué és aixó?
—Res. No s'hi amohinin.
Fuede el baile continuar.
—¡Oh! és que arruinarán Barcelona, és que sembla fet exprés, és que ningú s'ho explica...
—Deixis, deixis de romansos. Vágisen á caseta, y, si no n'hi ha, posi porteria.
Y, quan ho hagi fet, no s'descuidi sobre tot de donar el nom del porter com á auxiliar de la policia. No pensi res, vosté! El nostre govern ja s'cuida de ferho per nosaltres ben paternalment.
Ja ho veu com prosperem.
Es una delicia el ser español!
Ja ho diuhuen á las zarzuelas.

—Sols hi ha un *partit* que en rigor puganomenarse aixís.
—¿El liberal?—No, senyor.
—¿El carlí, el conservador...?
—No, ¡cal! —Donchs ¿quín?—El país.

¡Oh santas efusions monárquicas!
Quan el Sr. Sanllehy va dimitir no 'n vulguin més de sentiment en el camp dels dinástichs barcelonins. A carrera feta anavan á donarli 'l pésam. Y ¡quina cara mes compungida posavan! El menos pastós de fesomia semblava una *Mater Dolorosa*.

Peró, al sortir de la Plassa Santa Agna, cap al Pla de Palacio sens perdua de temps. En un instant las caras se transfiguraran. El dolor se torna ansiosa alegría, esperansa radiant.
Y, un cop davant del Pretor, tots li diuhén lo mateix:
—Aquí 'm té disposat al sacrifici de acceptar l'arcaldia de Barcelona. Vegi si li faig pessa... ¡Oh la vara... la vara...
¡Tan homes fets, els dinástichs, y tan disposats á fersela á l'aranya estracabells!... ¡Criaturas!

Una vegada mes s'ha vist que era cert lo que deya en Gamazo del seu cunyat Maura calificantlo de caball boig ficat dintre d'una *cacharrería*.
Ab motiu del viatge regi, també hi ha hagut trencadissa á Barcelona.
Y no d'un vulgar tapi ó d'una cassola ordinariota: aquesta vegada 'l caball boig ha escrotonat una pessa de porcelana de las més finas.
D. Domingo J. Sanllehy.

Un ciutadà de seny clar y sentit recte sintetisava ab las següents paraulas la manera de pensar d'una gran part del poble catalá:
—Jo no soch partidari d'alló que diuhén: «O rey ó res.» *Rey* no, y *res* tampoch. De moment vingui l'autonomia.

Datos del pressupost del *Casino de Madrid*, que es un centre dels més aristocráticos:
Consignació pera l'adquisició de llibres nous: 2,000 pessetas.
Consignació pera la compra de jochs de cartes: 50,000 pessetes.
Davant d'aquest gran foc d'ilustració res te d'extrany que Espanya estigui enlluernada y vagi á las palpentas.

SENZILL ART DE GOVERNAR PROMPTE, MALAMENT Y CAR

Qui practiqui aixó ¡paraula! pot fer la pols á á n'el Maula.

I.—El concell segueix, primer, de l'Emperador Sever:
«Conte'ta á la gent de tropa y anirà tot vent en popa.»

II.—Fés trampa en las eleccions y no t'escoltis rahons.

III.—Per saldar els pressupostos crea sempre nous impostos.

IV.—May fassis economías ni decretis cessantías; que 'l que cobra és un lleó y el que paga és un moltó.

V.—May ab el contribuyent siguis cap mica clement; al revés, tréune be el such eucar que sigui ab trabuch.

VI.—Ab l'extranjer, pau ó guerra, fes lo que vulga Inglaterra.

VII.—Si un que cobri fort fa 'l plaga, pots aumentari la paga; però si un que paga crida, á la presó aseguida.

VIII.—Sigas de l'iglesia esclau, que si ella bufa... tot cau.

IX.—A l'obrer fesli l'amich, pro sigaho no més del rich.

X.—Coloca á la parentela, y si ha res que pelar, pela; s'enten, á més del país, que á aquest... perxó 'l fem felts.

Tal és l'art compendiat de governar. Y és provat.

PAU NYAP.

Abans, fos casualitat ó lo que fos, era generalment en dilluns quan reventavan ó s'trovavan las bombas.

Ara ja no hi mirém tan prim. Tot progressa, y el progrés destrueix tots els prejudicis y supersticions. Ara ja se 'n troban y 'n reventan tots els días de la setmana.

Aixís com als restaurants hi ha anunciat en un mirall y á la vista de tothom el plat del día, trobém que al Govern Civil, á Cà la Ciutat y la premsa diaria

haurian d'anunciar també *la Bomba del dia*.

Sembla que á conseqüència del discurs d'en Sol á la *Casa del Pueblo*, s'inclourá á n'en Lerroix en el santoral del calendari.
—¡Sant Lerroix, *virgen y mártir!*
Y será patró de las y dels aranyas.

El monarca d'Austria al seu contrare d'Espanya:

L'AUTOMOVILISACIÓ de la policia. (Dib. de FARRIOL.)

DOS GITANOS BLANCHS

—La meva ajuda val quatre senadors vitalicis.
—¡Fet!

(Dib. de NANCH.)

ELLAS

—Al seu costat una passa 'l dia sense adonarsen.
—Donchs el meu me passa trenta duros cada mes.

—¿Veus aquest que passa? Es un tarat.
—...Y té diners?

(Dibs. de SMITH.)

LILIANA

Poema d'APELES MESTRES

Il·lustració de l'autor

Edició monumental. Preu: 15 pessetas

Als corresponsals de LA CAMPANA CATALANA se 'ls fa descompte.

LA PUBLICIDAD

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona: 1 pesseta cada edició

Fora: 4 50 pessetas trimestre

» 16 pessetas any

Dintre [de] Barcelona LA CAMPANA CATALANA y La Publicidad passadas á domicili, 1'40 ptas. al mes.

E. BLY

GRABADOR de La Campana Catalana

CLIXÉS PERA REVISTAS, CATALECHS, ANUNCIS, ETC.

Barbará, 35, pral. BARCELONA

LA CATALUÑA

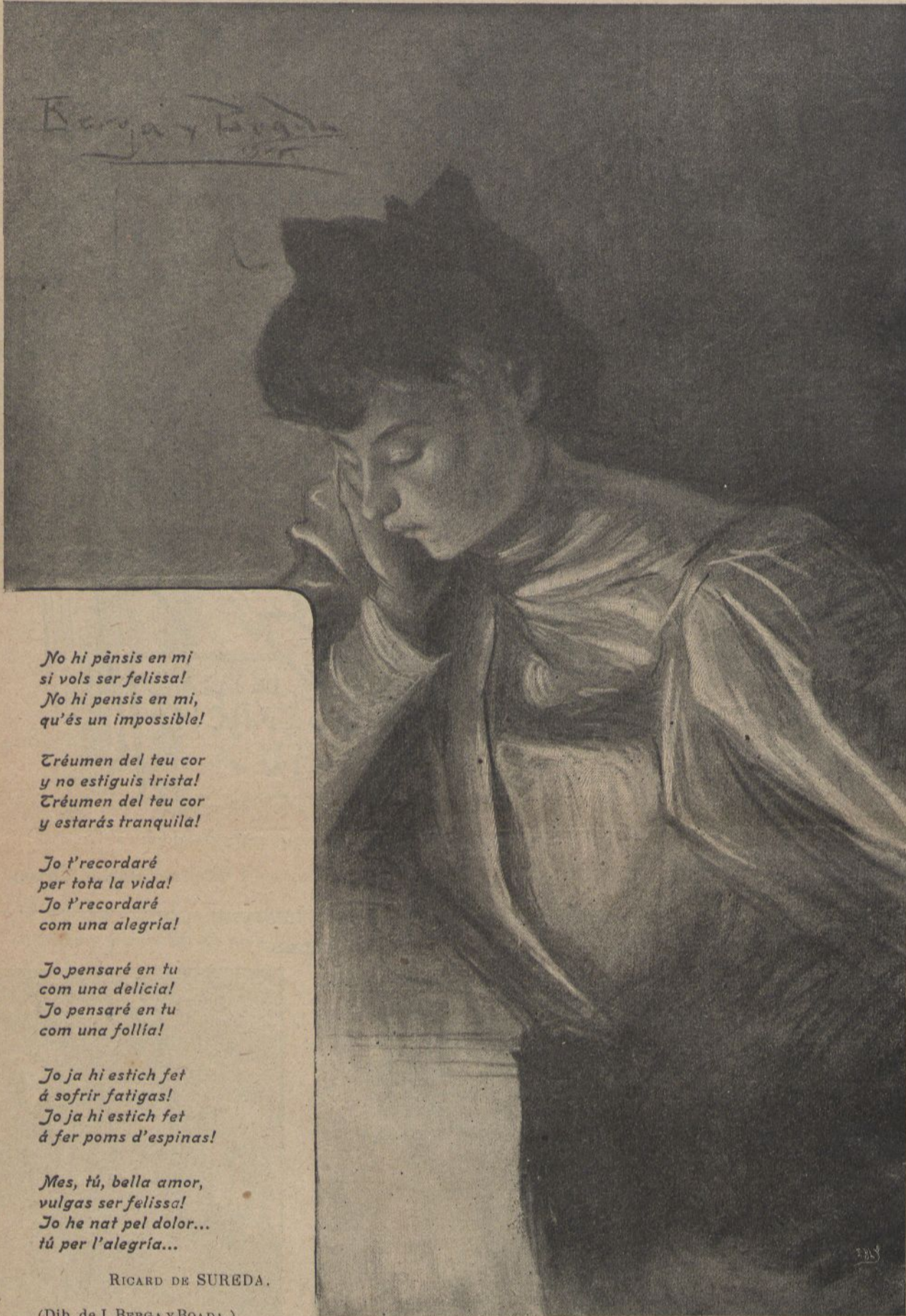
REVISTA SEMANAL

ECO DEL MOVIMIENTO SOLIDARIO CATALAN

Suscripción en toda España: 3 ptas. trimestre

Dirección y Administración: Calle Escudillers, 10 bis.-BARCELONA

A UN IMPOSSIBLE

No hi pènsis en mi
si vols ser felissa!
No hi pènsis en mi,
qu'és un impossible!

Tréumen del teu cor
y no estiguis trista!
Tréumen del teu cor
y estarás tranquila!

Jo t'recordaré
per tota la vida!
Jo t'recordaré
com una alegria!

Jo pensaré en tu
com una delícia!
Jo pensaré en tu
com una follia!

Jo ja hi estich fet
à sofrir fatigas!
Jo ja hi estich fet
à fer poms d'espinas!

Mes, tú, bella amor,
vulgas ser felissa!
Jo he nat pel dolor...
tú per l'alegria...

RICARD DE SUREDA.

(Dib. de J. BERGA Y BOADA.)

«Davant de la viva alegria que 'm produeix el que 'l teu viatge a Barcelona s'hagi realitzat de la manera més satisfactoria, te felicito sincerament per la recepció entusiàstica y patriòtica que t'ha tributat el teu poble.»

Aixó serà tan guayabero com vulguin, perquè ni que s'hagués entrat de nou a Tetuan per una tronera ó la plassa de Catalunya s'hagués esquerdat de satisfacció; però és molt agradable pera Barcelona y molt recomanable.

Recomanable á don Lluís Durán y demés companys de la comissió municipal d'atracció de forasters.

Mentresse circulin telegramas d'aquest calibre, pels quals apareix la nostra ciutat poch menos que com una Martinica, ja 'n vindrán, ja, de forasters, á Barcelona, de la part... de la part del colze!

PRIMER LA "FORMA" QUE "RE"

La Reforma ha comensat alsant molta polsaguera á Casa de la Ciutat.

El cop de picot, *realment*, al casal del carré Ample ressoná al Saló de Cent.

Sant Lleht, l'Inclit Patró de la Festa inaugural, fou mártir de sa opinió.

Per coincidència rara, d'escarpra per l'enderroch va servi una bona *cara*.

Y d'aquí vingué la queixa... (Per *reformat* bé aquí dins sols faltan varas... de freixa.)

Ab la Reforma, la morma que al Batlle varen clavar no fóu RE: qüestió de FORMA.
PEPET DEL CARRIL.

EL LIQUIT ENCANTAT

Agafeu una copa.
Ja la teniu.
L'ompleneu d'aigua, de vi, de café ó de *cualesquiera otro liquido*.
Ja la teniu plena.
Agafeu un boc de paper de LA CAMPANA CATALANA que no sigui gaire rebregat, y el

depositeu damunt de la copa com els capellans aquella carpeta damunt del calzer, de manera que 'l paper toqui justament el líquit en tota sa extensió.

Llavors depositeu una má sobre 'l paper, apretantlo suaument contra las voras de la copa.

Y ab l'altra má agafeu la copa, y ab un moviment rápit y ple de salero capgireu la copa completament, sospententla pel peu y deixantla penjar com una campana.

Allavoras...

— ¡Oh cielos!

Ja podeu treure la má que oprimia 'l paper.

Ni 'l paper se desenganxará de la copa, ni l'aigua vessará malgrat estar la copa capper-vall.

Nota: Si no voleu esguerrar la colecció de LA CAMPANA CATALANA, qualsevol altre paper serà bo de la mateixa manera.

Altra: Si al fer la capgiramenta sabeu dir ab aire misteriós qualsevol *paraula cabalística*, el jocaró farà molt més efecte.

Paraulas cabalísticas d'eficacia reconeguda:

Una: *Samassilla*.

Altra: *Zumalacarrégui*.

Vos en respon:

SALOMÓ.

MÁXIMAS Y CABORIAS

Els retrats que agradan al model, raras vegadas agradan al públich.

A. E. DE GIRARDIN.

Si us volen arruinar, caseuvos ab una dona rica.

MICHELET.

XARADAS-CANTARS

I

La teva tercera-quarta
tinch de prima bon amich
que sería molt hermosa
si tingués el dos més xich.

II

La hu ab tu he perdut, quatre-cinch,
perqué, cosa tres-doblat,
quan dos mi 't parlan te tornas
com una hu-tres al plegat.

III

Que tu 't casas per Nadal
ja és cosa ben dos-tres-quatre,
puig ahí al mitj del quart-prima
va dirho la teva mare.

SALLENTÍ.

Quasi tots tenim total;
la pubilla de can Fol,
fills del poble Sant Pol,
total sempre ab en Pasqual,
peró 'l xicot no la vol.

E. ZOLA Y B.

GEROGLIFICH

X S
E X
T I
BERNAT

CINTET BARRERÁ Y CARGOL

SOLUCIÓ

á lo insertat en l'últim número

- XARADA Ca-mi-sa
- TARJETA La última pena
- E. NUMÉRICA Olegari

CORRESPONDENCIA

El Noy de Sans: Si que, verdaderament, és desgraciat vosté.—K. Ganó: ¡Arri, brut!—Vilagelt: Si, senyor; tan amichs com abans, més amichs que abans... però no va.—Martorell, Sant Feliu de Guixols: Gracias, l'aprofitaré.—Monsieur Lafitte: Bueno.—A. S.: «Bofetada», no. Dels dibuixos aprofitaré un *chiste*.—S. F., Tordera: Queda complagut.—F. Carré: Aprofitaré alguna cosa.—V. Borrás Baiges: Idem.—J. Vinyas: No tenim secció á propòsit. Vosté mateix ja ho veu.—B. A., Porrera: Mal medits.—Ll. F., Ciutat: Tenim al menys trenta tarjetas ab las mateixas solucions.—A. N., Figueras: Entra en torn.—D. M.: Idem. Però no envihi tant, perquè vosté sol ompliria la secció.—J. M. de G.: Miraré d'enquibir las xaradas.—Alegría: ¡Més salero! ¡més salero! ¡Y més curt! ¡més curt!—R. Fullá: ¿Catalá y castellá barrejat? Aixó podria anomenarse «Acrostich municipal».

(Quedan cartas per contestar.)

GARIBALDI.

Tobella y Costa: Asalto, 45 - BARCELONA